

Siementuotantoa koskevat sertifiointin vaatimukset

Sisällysluettelo

Johdanto	3
1 Siementuotannon aloittaminen uudella siementuotantotilalla	3
2 Siementuotannon jatkaminen vanhalla siementuotantotilalla	4
3 Sopimustuotanto	4
4 Kantasiemen	4
4.1 Siemenviljelyksen kantasiemenen toimittaminen tilalle	4
5 Hyvä viljelykäytäntö	5
5.1 Koneiden, laitteiden ja varastotilojen yhteiskäyttö	5
5.2 Sadonkorjuu ja käsittely	5
6 Hukkakauran esiintyminen	6
7 Lisämaan hankinta tai vuokraus vanhalle siementuotantotilalle	8
8 Sertifioitavan siemenen tuotanto	8
8.1 Esikasvirajoitus	8
8.2 Kerääjäkasvit, aluskasvit, tukikasvit ja nurmen perustaminen suojaviljaan	10
8.3 Esikasvin aitoustarkastus	10
8.4 Siemenviljeltävän lajikkeen muu tuotanto	11
8.5 Lajikerajoitukset	11
8.6 Eristysetäisyydet	11
8.7 Haitalliset rikkakasvit	13
8.8 Satovuosien määrä	14
8.9 Muut lajit viljelyksellä	14
9 Lajikkeettoman kaupallisen siemenen tuottaminen	15
10 Viljelystarkastus	15
10.1 Viljelystarkastuksen pyytäminen	15
10.2 Viljelijän valmistautuminen viljelystarkastukseen	15
10.3 Viljelystarkastuksen pääperiaatteet	16
10.4 Viljelystarkastuksen peruuttaminen	16
10.5 Uusintatarkastus	16
10.6 Päätös tehdystä viljelystarkastuksesta	17
11 Kenttäkoenäytteet	17
12 Sertifiointi	17
12.1 Lajikeluettelo.....	18
12.2 Tarkastusprosessi	18
12.3 Vakuustodistukset.....	18
12.4 Ennakkovakuudet.....	19
13 Pakkauslupa	19
14 Markkinavalvonta	19
14.1 Markkinavalvonnan käytännön toteuttaminen	19
14.2 Vahingonkorvaukset	20
15 Määritelmät	20
Liite 1. SIEMENSUKUPOLVET	22
Liite 2 VAKUUSTODISTUKSET	24

Johdanto

Siemenviljely on sertifioidun kylvösiemenen tuottamisen ensimmäinen vaihe. Siemenviljelijä on avainhenkilö, jonka osaaminen, huolellisuus ja tunnollisuus varmistavat korkealaatuisen sadon, josta siemenpakkaamo kunnostaa vaatimukset täyttävää sertifioitua kylvösiementä kasvinviljelijän tuotantovälineeksi. Siemenviljely on kasvinviljelyn tuotantosuunta, jonka tuloksekas harjoittaminen vaatii pitkäjänteisyyttä, jatkuvuutta ja määrätietoisuutta.

Kylvösiemenen markkinoinnin perusvaatimus on, että vain sertifioituja siemeneriä markkinoidaan. Sertifiointilla varmennetaan siemenerän laatu, kuten lajikeaitous, itävyys, lajipuhtaus ja terveys. Siementen sertifiointi pitää sisällään koko tuotantoketjun, jonka vaiheet ovat kantasiemenen tarkastus, siemenerän viljely, viljelystarkastus, kenttäkoetarkastus, siemenerän käsittely ja kunnostus, pakkaaminen, näytteenotto, näytteen tarkastus ja siemenerän hyväksyntä sekä vakuustodistusten painaminen ja kiinnitys.

Siemenviljelijän tehtävänä on tuottaa sato, josta erän pakkaajan on mahdollista kunnostaa ja pakata vaatimukset täyttävä sertifioitu siemenerä.

Tämä ohje on tarkoitettu viljojen, nurmi- ja rehukasvien, öljy- ja kuitukasvien kylvösiementä tuottaville viljelijöille ja perustuu siemenlakiin (600/2019) ja sen alaisiin säädöksiin. Ohjeeseen on kerätty siemenlain ja sen nojalla annettujen asetusten siemenviljelyä koskevat vaatimukset. Ohje koskee sekä tavanomaista että luonnonmukaista ja siirtymävaiheen siementuotantoa. Siemenperunan viljelijöille on oma ohje.

1 Siementuotannon aloittaminen uudella siementuotantotilalla

Siemenviljelijällä tulee olla siementuotannossa vaadittava osaaminen. Lisäksi hänellä on oltava siementuotantoon sopivat peltoalueet ja sellaiset viljely- ja sadonkäsittelylaitteet, että tasalaatuisten siemenraakaerien tuottaminen ja niiden pitäminen erillään on mahdollista.

Kun uusi tila on aloittamassa siementuotantoa, Ruokavirasto tarkastaa viljelystarkastuksesta tehdyn ilmoituksen yhteydessä, onko tila kunnan hukkakaurarekisterissä.

Jos tila on hukkakaurarekisterissä hukkakauran suhteen noudatetaan sitä, mitä on kerrottu luvussa 6 hukkakauran esiintyminen.

Aloittaessaan siemenviljelyä viljelijän on jo heti alkuvaiheessa järjestettävä ainakin sadon kunnostus ja varastointi.

Toimintavaihtoehdot ovat

1) tila tekee pakkaajan tai siemenliikkeen kanssa raakaerän viljelysopimuksen, jolloin pakkaaminen ja markkinointi jäävät pakkaajan/siemenliikkeen vastuulle

2) tila ryhtyy pakkaajaksi ja valmistaa itse erät markkinointikuntoon ja hoitaa niiden markkinoinnin. Tällöin on haettava lain edellyttämä pakkauslupa Ruokavirastosta. Pakkaamon toiminnasta ja velvoitteista on tarkemmin Siemenpakkaamo-ohjeessa 2528/04.00.00.01/2021, ohje on ladattavissa Ruokaviraston nettisivuilta. Jos tila alkaa itse tarkastuttaa siementä, tila

tarvitsee myös käyttöoikeuden jalostajalta tai lajikkeen omistajalta lajikkeisiin, jos lajike on kasvinjalostajanoikeudella suojattu. Myös suojaamattoman lajikkeen kantasiemenen saatavuus kannattaa varmistaa.

2 Siementuotannon jatkaminen vanhalla siementuotantotilalla

Siementuotantoa jatkaessaan viljelijän on hyvä saada tilalleen syntymään sellainen viljelykierto ja kasvivalikoima, joka antaa mahdollisuuden noudattaa jäljempänä esitettyjä siemenviljelyn vaatimuksia. Viljelysuunnitelmassa on lisäksi huomioitava, että siemenviljelyn ohella harjoitettava muu kasvinviljely toimii siementuotantovaatimusten mukaan.

3 Sopimustuotanto

Viljelijällä on yleensä siementuotantosopimus siemenpakkaamon tai –liikkeen kanssa. Siinä sovitaan mm. sadon kuivaukseen ja sadon toimittamiseen liittyvistä asioista. Sopimukseen on saatettu lisätä tiukempia vaatimuksia, joita sadon sertifiointi ei vaadi, mutta viljelyksen tulee täyttää esim. lajipuhtauden osalta, glyfosaatin käyttörajoituksia, kylvötiheysvaatimuksia, lannoitukseen ja kasvinsuojeluaineisiin liittyviä määräyksiä, suorakylvöön liittyviä rajoituksia.

4 Kantasiemen

Kantasiemen tarkoittaa siemenviljelyksen perustamiseen käytettävää siementä. Viljelijän on perustettava viljelyksensä sertifioidulla kylvösiemenellä, joka on kantasiemenkelpoista siemenluokkaa. Siemenluokkien polveutuminen ja tuottaminen on esitetty liitteessä 1 lajeittain.

Esimerkiksi ohralla, vehnällä ja kauralla perussiemensiemenluokat (B1, B2, B3) ja sertifioidun siemenen 1. sukupolvi (C1) ovat kantasiemenkelpoisia ja niillä voi perustaa siemenviljelyksen. Sen sijaan sertifioidun siemenen 2. sukupolvella (C2) ei voi perustaa siemenviljelystä, koska se on tarkoitettu käyttösiemeneksi.

Nurmikasveilla, rypsilä, rapsilla ja rukiilla kantasiemenen on aina oltava vähintään perussiemestä.

4.1 Siemenviljelyksen kantasiemenen toimittaminen tilalle

Kantasiemen hankitaan sopimuskumppanilta, lajikkeen omistajalta tai lajikkeen edustajalta. Sopimusliike tai –pakkaamo huolehtii yleensä kantasiemenen hankinnasta ja toimituksesta tilalle.

Viljelijän tulee varmistaa heti kantasiemenen saavuttua tilalle, että kaikki pakkaukset on varustettu vakuuslipukkeella. Kantasiemenenä voi olla yhtä tai useampaa kauppaerää, mutta jokaisen kantasiemenen kauppaerän on oltava siemenluokaltaan kantasiemenkelpoista.

Tuotettava siemenluokka määräytyy aina kantasiemenen alimman siemenluokan mukaan. Viljelijän tulee säilyttää vakuustodistukset jokaisesta kantasiemenenä käytetystä pakkauksesta

viljelystarkastusta varten. Monivuotisilla lajeilla vakuustodistusta on säilytettävä niin kauan, kuin ko. kauppaerä on siemenviljelyksen kantasiemenenä.

Samalla tilalla saa tuottaa vain yhtä siemenluokkaa yhdestä lajikkeesta.

Ylivuotinäytteitä kantasiemenestä ei tarvitse tutkia, vaikka viljelijä käyttäisi samaa kauppaerää esim. kahtena vuonna kantasiemenenä.

Viljelijän pitää varautua näyttämään viljelystarkastajalle rahtikirja tai muu asiakirja, josta ilmenee tilalle toimitetun kantasiemenen määrä

5 Hyvä viljelykäytäntö

Hyvän viljelykäytännön ehdot on määritelty maanviljelijää sitovissa tukiehdoissa. Lisäksi onnistuneen siemenviljelyksen varmistavat ohjeet erilaisista tilojen yhteiskäyttömuodoista ja sadonkorjuusta sekä sadonkäsittelystä.

5.1 Koneiden, laitteiden ja varastotilojen yhteiskäyttö

Puimurien, kuivurien ja muiden tuotantovälineiden ja käsittelylaitteiden yhteiskäyttöä suositellaan pelkästään siementuotantoa harjoittavien viljelmien kanssa. Yhteiskäyttö muiden kanssa lisää hukkakauran ja muiden epäpuhtauksien leviämisen vaaraa.

5.2 Sadonkorjuu ja käsittely

Siemensadon korjuun tulee tapahtua sellaisessa tuleentumis- ja kosteusasteessa, että itävyys saadaan pidettyä riittävän hyvänä. Puimuri tulee puhdistaa hyvin ennen siemeneksi tarkoitetun sadon puintia.

Viljelijän tulee korjata siemeneksi tarkoitettu sato vain viljelystarkastuksessa hyväksytyiltä lohkoilta tai lohkon osilta. Jos joku lohko tai lohkon osa on hylätty, hylätyn lohkon tai lohkon osan satoa ei saa missään tapauksessa puida tai korjata yhteen hyväksytyjen lohkojen tai lohkon osien sadon kanssa. Hylätyn alan sato pitää aina korjata erikseen ja varastoida myös erikseen, eikä sitä saa sekoittaa hyväksytyyn sadon joukkoon. Sekoittaminen aiheuttaa koko siemenviljelyksen sadon hylkäyksen. Markkinavalvonta valvoo myöhemmin talvella hylättyjen satojen jatkokäyttöä.

Jos viljelijä on epävarma korjattavan sadon laadusta puintihetkellä esim. lajipuhautuden tai rikkakasvien takia, sato kannattaa korjata erikseen, jottei mahdollinen hylkäys pilaa kaikkien lohkojen satoa.

Eri satovuosien hyväksytyjäkään raakaeriä ei saa sekoittaa keskenään, vaan raakaerät täytyy toimittaa pakkaamolle erikseen punnittavaksi. Erityistä tarkkuutta vaativat perussiemeneksi ja esiperussiemeneksi tarkoitetut sadot. Jos perussiemen- tai esiperussiemenviljelysten satoja yhdistetään, muodostettu erä voidaan sertifioida korkeintaan sertifioidun siemenen 1. sukupolveen.

Siemenen raakaerä on varastoitava huolellisesti. Siilot, laatikot, säkit tai muu varastotila on peitettävä tai suljettava niin, ettei erän sekaan pääse mitään vierasta ainesta. Sekaantumisen estämiseksi erät on merkittävä selvästi kiinnittämällä siiloon, laatikkoihin tai säkkeihin lappu, johon on kirjoitettu laji, lajike, siemenluokka ja viljelyvuosi tai viljelystarkastusnumero.

Siirrettäessä siemenerän kunnostukseen on huolehdittava, että sekaantumista ei tapahdu. Ajoneuvon lavan tulee olla puhdistettu ja kuorman tulee olla hyvin peitetty. Säkkien tulee olla täysin puhtaat ja erityisesti vanhoista merkinnöistä vapaita. Sekavat merkinnät suursäkeissä saattavat aiheuttaa viljelysten satojen sekaantumista ja jopa lajikesekaannuksia.

6 Hukkakauran esiintyminen

Jos siementuotantotilalla havaitaan hukkakauraa, siitä seuraa aina rajoituksia siementuotannolle seuraaviksi vuosiksi. Esiintymän laajuus ja sijainti määräävät, minkälaisia rajoituksia ja velvoitteita esiintymästä aiheutuu.

Viljelystarkastajalla on tarkat ohjeet menettelyistä erilaisissa hukkakauratapauksissa.

Hukkakauraesiintymän aiheuttamat tärkeimmät rajoitukset siirtymäaikana ovat

1. Siementuotantotilalla hukkakauran saastuttamasta kasvulohkosta on muodostettava hukkakauran tarkkailulohko. Tarkkailulohkolla on suoritettava hukkakauran torjunnasta annetun lain mukainen katselmus ja laadittava torjuntaohje tai –suunnitelma. Tarkkailulohkolla ei saa käyttää hukkakauran torjuntaan tarkoitettua kasvinsuojeluaineita, ellei lohkolle laadittu torjuntaohje tai – suunnitelma sitä edellytä. Tarkkailulohkon kokoa ja muotoa ei saa muuttaa. Ennen siementuotannon hyväksymistä Ruokaviraston on tarkastettava, että hukkakaurantorjunnasta annetun lain mukaista hukkakauran torjuntaohjetta tai -suunnitelmaa on noudatettu tarkkailulohkolla. Jos tarkkailulohkolla todetaan hukkakauraa, hukkakaura on kitkettävä tai muulla tavoin torjuttava välittömästi.
2. Hukkakaurahavainto ilmoitetaan kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle, joka liittyy peruslohkon tukisovelluksen hukkakaurarekisteriin.
3. Tarkkailulohkolla ei saa tuottaa siemenviljeltävää lajiketta niin kauan kuin lohko on Ruokaviraston tarkkailussa. Tarkkailulohkolla ei saa myöskään viljellä kauraa eikä sille saa perustaa monivuotista siemenviljelyä. Poikkeustapauksessa voidaan kauran tai siemenviljelyksessä olevan lajikkeen viljely tarkkailulohkolla katsoa sallituksi, jos viljely tapahtuu sillä tavalla, että tarkkailulohkolta ei ole mahdollista korjata tuleentunutta siemensatoa.
4. Kasvulohko lakkaa olemasta tarkkailulohko, jos se on hukkakauran torjunnasta annetun lain ja sen nojalla annettujen säädösten mukaisesti todettu vapaaksi hukkakaurasta. Lohko säilyy Ruokaviraston tarkkailussa sen toiseen puhtaaksitarkastukseen asti eli siementuotantoa ei hyväksytä samana kesänä. Syyskylvön voi tehdä samalle lohkolle, jolle on tehty 2. vuoden puhtaaksitarkastus.

Jos peruslohkon kasvulohko on puhtaaksitarkastettu Ruokavirastosta, mutta peruslohko säilyy kunnan rekisterissä, on siementuotanto kuitenkin jatkossa sallittu koko peruslohkolla.

5. Jos siementuotantotilan muilla kuin siemenviljelyksessä olevilla kasvulohkoilla todetaan hukkakauraa, hukkakauran saastuttama lohko on kitkettävä tai hukkakaura on muulla tavoin torjuttava välittömästi. Siemenviljelyksen siementuotanto voidaan hyväksyä vasta, kun hukkakauran torjunnasta annetun lain mukaiset asianmukaiset torjuntatoimenpiteet on välittömästi toteutettu ja siementuotannon uusintatarkastus suoritettu eikä riskiä hukkakauran joutumisesta siementuotantoon tarkoitettuun erään ole.

Siementuotantotilan siemenviljelyksessä olevilla kasvulohkoilla ei saa siementuotantovuonna käyttää hukkakauran torjuntaan tarkoitettuja kasvinsuojeluaineita.

6. Jos siemenviljelys on kahdessa tai useammassa kasvulohkossa ja enintään kahdella kasvulohkolla todetaan yhteensä enintään kahdeksan hukkakaurayksilöä, vapaaksi todetun kasvulohkon sato voidaan hyväksyä siementuotantoon. Kasvulohkon, jolla hukkakauraa on todettu, ja hukkakaurasta vapaan lohkon on tällöin oltava niin erillään tai viljelyksellisesti eristettyinä toisistaan, että siemensato voidaan korjata ilman riskiä siitä, että hukkakauraa joutuu siementuotantoon tarkoitettuun erään.
7. Jos tilalla on neljä tarkkailulohkoa, siementuotanto ei ole mahdollista millään lajilla.
8. Kauran siementuotanto ei ole sallittu, mikäli tarkkailulohkoja on enemmän kuin yksi.
9. Siementuotantotilalla puhtaaksitarkastuksen viljelystarkastuksessa löytyneille lohkoille tekee ensisijaisesti viljelystarkastaja. Kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen tekee puhtaaksitarkastuksen erityisesti silloin, kun tarkkailulohko on tullut tilan hallintaan vuokrauksen, kaupan tms. jälkeen ja tarkkailulohko on ollut hukkakaurarekisterissä jo edellisen viljelijän aikana. Pääsääntöisesti näille lohkolle on hakemuksesta myönnetty poikkeuslupa.
10. Ruokaviraston antamalla poikkeusluvalla siementuotantotilalla voidaan painavasta syystä tuottaa siementä MMM:n asetus hukkakaurasta siementuotannossa 276/2021 4 § 2 momentista poiketen. Sellaisena syynä voidaan pitää uusien siementuotantoon tarkoitettujen alueiden hankkimista, viljelijän tilojen sijainti erittäin etäällä toisistaan, siementuotantotilalla harjoitettavaa lajikkeiden ylläpitoa ja muuta näihin rinnastettavaa erityistä syytä. Luvan edellytyksenä on moitteeton viljelyhistoria kahdelta edelliseltä vuodelta. Luvalla ei saa aiheuttaa hukkakauran leviämisen riskiä. Lupa voidaan myöntää enintään viideksi kasvukaudeksi. Jos luvassa annettuja siementuotannon rajoituksia ei ole noudatettu, voidaan lupa välittömästi kumota ja siementuotantotilan siementuotanto jättää hyväksymättä.

Puhtaaksitarkastusta ei tehdä, jos:

- peruslohkolla tai sen osalla viljellään kauraa, rypsiä, rapsia, sinappia, ruista, kuminaa, perunaa, hernettä, härkäpapua, hamppua, maissia, nurmikasveja
- peruslohko tai sen osa on kesannolla
- muut viljelytoimenpiteet estävät hukkakauran havainnoinnin

- peruslohkolta on torjuttu hukkakauraa kyseisenä kasvukautena. Esimerkiksi kitkentä, kemiallinen torjunta tai avokesannointi katsotaan torjunnaksi.

Lisätietoja saa kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselta tai Ruokavirastosta.

Tarkemmat hukkakauraa koskevat ohjeet ovat maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa hukkakaurasta siementuotannossa (276/2021).

7 Lisämaan hankinta tai vuokraus vanhalle siementuotantotilalle

Vanhan siementuotantotilan vuokratessa tai ostaessa lisämaata on viljelijän aina tarkistettava kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen pitämästä hukkakaurarekisteristä lohkon hukkakauramerkinnot. Jos lohko on kunnan hukkakaurarekisterissä, se vaikuttaa siementuotantoon tilan muillakin lohkoilla.

Ruokavirasto voi myöntää hukkakauralohkojen lukumäärään poikkeusluvan. Poikkeusluvan myöntämisen perusteena on esimerkiksi tilan laajentaminen. Poikkeuslupaa haetaan vapaamuotoisesti tai Ruokaviraston kotisivuilta löytyvällä lomakkeella. Poikkeuslupa lähetetään sähköpostilla osoitteeseen viljelystarkastus@ruokavirasto.fi tai postitse osoitteeseen RUOKAVIRASTO/viljelystarkastus, Tampereentie 51, 32201 Loimaa.

Tarkemmat ohjeet lisämaan hankinnasta löytyvät Ruokaviraston kotisivuilta www.ruokavirasto.fi->viljelijät->kasvituotanto->siementarkastuksenlomakkeet-> poikkeuslupahakemus kunnan hukkakaurarekisterissä olevan lisämaan hankinta siementuotantotilalle

Vaikka uusia lohkoja ei ole merkitty kunnan hukkakaurarekisteriin, ensimmäisinä vuosina lohkoille ei kannata perustaa siemenviljelyä, ellei ole täysin varma lohkon hukkakaurattomuudesta.

8 Sertifioitavan siemenen tuotanto

Siemenviljely tarkastetaan kasvukaudella, kun lajiketuntemerkit ovat näkyvissä. Tarkastus on pakollinen. Tarkastuksia tekevät tehtävään koulutetut ja valtuutetut viljelystarkastajat. Viljelystarkastuksella tarkastetaan siemenviljelykseltä, että viljely on ilmoitettua lajiketta, lajikkeesta poikkeavia yksilöitä ei ole liikaa, eristysetiäisyydet, esikasvit, viljelyksen tautitilanne, muut lajit viljelyksellä, rikkakasvit sekä hukkakauratilanne.

Viljelystarkastaja tarkastaa kasvin lajikeaitouden ulkoisten tuntomerkkien perusteella. Osa tuntomerkeistä liittyy esimerkiksi siemeneen.

8.1 Esikasvirajoitus

Siemenviljelyksen esikasveilla tarkoitetaan kasvilajeja ja –lajikkeita, joita peltolohkolla on viljelty siemenviljelyksen perustamista edeltävinä vuosina. Esikasveista on saattanut jäädä peltoon itämiskelpoisia siemeniä ja nurmikasveilla myös muuta kasviainesta, mikä voi huonontaa

siemensadon lajikeaitoutta tai terveyttä. Siemenviljely on perustettava sellaiselle peltolohkolle, joka esikasvien suhteen täyttää taulukossa 2 esitetyt vaatimukset.

Taulukko 1. Esikasvirajoitukset siemenluokittain ja kasvilajiryhmittäin. Tässä on esitetty, montako vuotta pitää olla kulunut siitä, kun peltolohkolla viljeltiin viimeksi saman kasvilajin eri lajiketta tai saman lajikkeen aitoudeltaan tuntematonta erää.

Kasvilajit	Perussiemen	Sertifioitu siemen
Viljat (ruis, vehnä, kaura, ohra, ruisvehnä, spelttivehänä)	2 vuotta	1 vuosi
Heinäkasvit, herne, härkäpapu rehukaali, öljykumina	2 vuotta	2 vuotta
Nurmipalkokasvit (apilat, mailaset, lupiinit, vuohenherne)	3 vuotta	3 vuotta
Rypsi, rapsi, sinapit	5 vuotta	5 vuotta
Pellava, unikko, hamppu	1 vuosi	1 vuosi
Vihanneskasvit (maustekumina)	-	-

Jotta samaa lajiketta oleva esikasvi katsottaisiin aitoudeltaan tunnetuksi, siitä on voitava esittää viljelystarkastajalle nähtäväksi viralliset vakuustodistukset, jossa näkyy hankitun siemenen kauppaeränumero. Esikasvia ei katsota aitoudeltaan tunnetuksi, jos sitä ei ole virallisesti tarkastettu. Esikasvin aitous voidaan todeta ohralla, kauralla, vehnällä ja herneellä myös laboratorioaitoutena, ks. kohta 8.3.

Saman lajin syys- ja kevätmuodot katsotaan samaksi lajiksi, joten syys- ja kevätvehnä, syys- ja kevätruus, syys- ja kevätrypsi, syys- ja kevätrapsi ja syys- ja kevätohra eivät sovi toisilleen esikasveiksi. Tätä sääntöä on kuitenkin sovellettu niin, että jos esimerkiksi kevätvehnän jälkeen lohkolle on muun yksivuotisen lajin viljely, lohkolle voi perustaa syysvehnän siemenviljelyksen syksyllä.

Esimerkki. Lohkolla on ollut kesällä 2022 kevätvehnäviljely. Kesällä 2023 lohkolle tuotetaan ohraa, joka puidaan elokuussa. Syksyllä 2023 lohkolle voi perustaa syysvehnän siemenviljelyksen. Esimerkki koskee ainoastaan syysviljoja ja syysmuotoisia öljykasveja.

Monivuotisilla lajeilla kuten heinä- ja nurmipalkokasveilla perustamisvuotta ei lueta esikasvivuodeksi. Perustettaessa nurmikasvien siemenviljelystä rehunurmen, viherkesannon tai kerääjäkasvien jälkeen on syytä erityisen huolellisesti selvittää esikasvina olleen kasvuston koostumus. Monet rehututuotantoon tai kesannoksi tarkoitetut sertifioidun (C) -siemenluokan siemenseokset sisältävät saman lajin useiden lajikkeiden siementä. Näiden erien pakkauksista on säilytettävä vakuustodistukset.

Nurmi- tai öljykasveille ei tehdä laboratorioaitoustarkastusta kuten ohralle, kauralle ja vehnälle, vaan esikasvin on oltava kylvetty saman lajikkeen sertifioidulla siemenellä tai esikasvin pitää olla kokonaan eri lajia. Poikkeustapauksessa ja Ruokaviraston kanssa erikseen sovittuna 30.6 mennessä glyfosaatilla päätettyyn heinäsiemenviljelykseen voi syksyllä kylvää eri lajiketta.

Esimerkki 1.

Lohkolla oli kesällä 2022 Wolmari-ohran siemenviljelys. Lohkolle voi perustaa kesällä 2023 Wolmari-siemenviljelyksen tai jonkun muun lajin kuin ohran siemenviljelyksen.

Esimerkki 2.

Lohkolla on ollut vuosina 2018-2022 timotei-nurminata kuivaheinäviljelys, joka lopetettiin syksyllä 2022 glyfosaattikäsitteilyllä. Viljelijä voi perustaa lohkolle timotein siemenviljelyksen aikaisintaan vuonna 2025, jolloin kahden vuoden esikasvivaatimus täyttyy.

8.2 Kerääjäkasvit, aluskasvit, tukikasvit ja nurmen perustaminen suojaviljaan

Kerääjä/aluskasvit vaikuttavat nurmien esikasveihin samalla tavalla kuin mikä tahansa muukin lohkolle kylvetty siemen.

Jos esim. puna-apila kylvetään peltoon 2023 keväällä aluskasviksi ja kasvusto käännetään maahan lokakuussa 2023, lohkolle ei voi perustaa puna-apilan siementuotantoa ennen kuin vuonna 2027, koska puna-apilan esikasvivaatimus on 3 vuotta.

Ainoa poikkeus tähän on se, että alus/kerääjäkasviksi valittu esim. puna-apila perustetaan sertifioidulla siemenellä (esim. lajike Saija) ja myös siementuotanto on samasta lajikkeesta (tässä tapauksessa Saijasta). Alus- ja kerääjäkasvien satoa ei voi käyttää siementuotantoon.

Kerääjäkasvina käytetään paljon italianraiheinää. Raiheinien siemen on samanmuotoista ja -painoista kuin nadan siemen, minkä takia raiheinän siemenen lajittelu pois nurminadan tai ruokonadan siemenestä on erittäin vaikeaa jollei mahdotonta. Westerwoldinraiheinästä muiden raiheinälajien siementen poistaminen on samoin (lähes) mahdotonta.

Tämän takia erittäin vahvasti suositellaan, että jos perustetaan nata- tai raiheinäsiemenviljelyksiä, lohkoilla noudatetaan 2 vuoden esikasvivaatimusta myös parien

- nurmi/ruokonata - raiheinät
- westerwoldinraiheinä – muut raiheinälajit välillä.

Siemeneksi tuotetun herneen tukikasvin voi korjata siemeneksi, samoin kuin nurmen suojaviljan sadon, koska molemmista pystyy tekemään viljelystarkastuksen.

8.3 Esikasvin aitoustarkastus

Esikasvin aitous voidaan todeta ohralla, kauralla ja vehnällä myös laboratorioaitoutena. Tätä tarkoitusta varten viljelijä toimittaa ennen sadon korjuuta Ruokavirastoon virallisen näytteenottajan ottaman näytteen. Valtuutetut näytteenottajat löytyvät Ruokaviraston kotisivuilta kohdasta siementen näytteenotto.

Näyte otetaan esikasvin viimeisimmästä sadosta, joka on ko. lohkolta korjattu. Satoa on hyvä olla yli 300 kg jäljellä, jotta näyte olisi edustava. Mikäli näyte vastaa ilmoitetun lajikkeen tuntomerkkejä ja on riittävän yhtenäinen, erän voidaan katsoa olevan aitoudeltaan tunnettua. Tarkastuksesta

annettava todistus tulee esittää viljelystarkastajalle tarkastuksen yhteydessä. Näytteenotto ja analyysi ovat maksullisia viljelijälle.

8.4 Siemenviljeltävän lajikkeen muu tuotanto

Siemenviljeltävästä lajikkeesta ei saa olla muuta tuotantoa, josta korjataan tuleentunut siemensato. Kustakin lajikkeesta voidaan viljelmällä tuottaa vain yhtä siemenluokkaa olevaa siementavaraa. Mikäli lajikkeesta on perustettu viljelyksiä eri siemenluokkaa olevilla kantasiemenerillä, voidaan viljelykset hyväksyä korkeintaan siihen luokkaan, johon alimman luokan kantasiemen antaa edellytykset. Jos viljelijä haluaa tuottaa siemenviljeltävästä lajikkeesta esimerkiksi mallasta tai rehua, mallas- tai rehuviljely tarkastetaan osana siemenviljelystä. Tällöin mallas- tai rehuviljelyksen kantasiemenen on oltava kantasiemenkelpoista (esimerkiksi ohralla, vehnällä ja kauralla vähintään sertifioidun siemenen 1. sp C1, rukiilla vähintään perussiementä B3 ja rypsillä vähintään perussiementä B).

Esimerkki. Tilalla on perustettu Oiva-kauran siemenviljelykset kahdella eri kantasiemenellä. Toinen kantasiemen on siemenluokkaa B3 ja toinen on siemenluokkaa C1. Molempien viljelysten sato hyväksytään korkeintaan siemenluokkaan C2.

Esimerkki. Viljelijä on perustanut Fennica-ohran siemenviljelyksen C1-siemenluokkaa olevalla kantasiemenellä. Lisäksi viljelijällä on mallasohratuotantoa varten Fennica-viljelys, joka on perustettu omalla tarkastamattomalla siemenellä. Siemenviljelystä ei hyväksytä.

8.5 Lajikerajoitukset

Rypsistä, rapsista ja auringonkukasta saa olla tilalla tuotantoa vain yhdestä lajikkeesta kerrallaan. Nurmi- ja nurmipalkokasveista ja pellavasta saa viljellä useampaa saman lajin lajiketta kerralla, mutta näilläkin lajeilla suositellaan vain yhden lajikkeen viljelemistä kerrallaan. Ristipölytteisten lajien ja pellavan lajikkeita ei voi tunnistaa siemennäytteistä, joten mahdolliset lajikesekaannukset ilmenevät vasta seuraavan kesän viljelys- ja kenttäkoetarkastuksissa.

Vehnän, kauran, ohran, rukiin, herneen ja härkäpavun siementuotannossa muut tilalla viljeltävät saman lajin lajikkeet eivät vaikuta siemenviljelyksen hyväksymiseen. Ruokavirasto julkaisee lajiketuntomerkkien listaa, jossa lajikkeet ovat aakkosjärjestyksessä ja jokaisen kohdalla on lajikeryhmätieto. Osa tarkastuttajista noudattaa listan jaottelua sopimusviljelijöidensä kanssa, niin että tilalla tuotetaan vain yhtä lajiketta yhdestä lajikeryhmästä. Ruokavirasto julkaisee luetteloja kotisivuillaan www.ruokavirasto.fi -> tietoa meistä/ asiointi/ oppaat ja lomakkeet/ yritykset/ kasvituoannonala/ sientarkastuksen ohjeet/lajikekuvaukset ja lajikerajoitusryhmät.

Samalla tilalla saa tuottaa vain yhtä siemenluokkaa yhdestä lajikkeesta.

8.6 Eristysetäisyydet

Itsepölytteisten kasvilajien siemenviljelys ei saa sijaita niin lähellä toista saman lajin kasvustoa, että on olemassa sekaantumis- tai kasvitautien leviämiskaava.

Ristisiittoisille kasvilajeille on asetettu etäisyysvaatimukset saman lajin eri lajikkeiden tai lajikkeeltaan tuntemattomiin kasvustoihin. Etäisyysvaatimukset koskevat tapauksia, joissa risteytymisvaaran aiheuttama kasvusto kukkii samaan aikaan kuin siemenviljelys.

Esimerkki. Siementuotantotimotein vieressä 5 m päässä on säilörehunurmi, joka on valtaosaltaan lajikkeeltaan tuntematonta timoteitä. Säilörehunurmi on niitetty ennen juhannusta. Säilörehunurmi ei ole kukkinut, joten koko siementimotei hyväksytään.

Esimerkki. Siementuotantotimotein vieressä 10 m päässä on kuivaheinäksi tarkoitettua nurmea, joka on valtaosaltaan lajikkeeltaan tuntematonta timoteitä. Kuivaheinäkasvustoa ei ole niitetty 10.7., jolloin viljelystarkastus tehdään. Kuivaheinätimotei on kukkinut, joten siementimoteistä on niitettävä se osuus, jonka eristysväilyysvaatimus ei täyty.

Vähimmäisetäisyydet ovat esitetty taulukossa 2.

Taulukko 2. Ristisiittoisten lajien siemenviljelysten vähimmäisetäisyydet saman lajin eri lajikkeiden kasvustoihin, joista voi aiheutua risteytymisvaara.

	Perussiemen	Sertifioitu siemen
Ruis, muut kuin hybridit	300 m	250 m
Rukiin hybridien vanhemmaislinjat - kun siementuotanto perustuu koirassteriliteettiin	1000 m	500 m
- kun siementuotanto ei perustu koirassteriliteettiin	600 m	500 m
Ruisvehnä, itsepölytteiset lajikkeet	50 m	20 m
Rypsi, muut kuin hybridit, öljykumina, sinapit	400 m	200 m
Rapsi, muut kuin hybridit	200 m	100 m
Rypsi ja rapsi, hybridit	500 m	300 m
Hamppu, yksikotiset lajikkeet	5 000 m	1 000 m
Hamppu, kaksikotiset lajikkeet (esim. Finola)	400 m	200 m
Nurmi- ja nurmipalkokasvit - perussiementuotanto (B)		

viljelys enintään 2 ha 200 m
 viljelys yli 2 ha 100 m

- sertifioidun siemenen tuotanto (C1)

viljelys enintään 2 ha 100 m
 viljelys yli 2 ha 50 m

Liikkeiden vaatimuksiin kuuluu lisäksi, että alhaisen visiini- ja konvisiinipitoisuuden härkäpapulajikkeiden, kuten Vireen siementuotannossa on ristipölytysvaaran vuoksi käytettävä normaalista härkäpavun siementuotannosta poikkeavaa 500 metrin suojaetäisyyttä korkean visiini- ja konvisiinipitoisuuden lajikkeisiin.

8.7 Haitalliset rikkakasvit

Haitallisilla rikkakasveilla tarkoitetaan tässä sellaisia rikkakasveja, jotka ovat hankalia erottaa viljelykasvista siemensadon lajittelussa. Pakkaamoilla on erilaisia lajittelu- ja kunnostuslaitteista, joten lista on suuntaa antava. Viljelijän kannattaa kuitenkin kiinnittää erityistä huomiota taulukoissa olevien rikkakasvien torjuntaan.

Öljykasvien haitalliset rikkakasvit ja viljelykasvit siemenviljelyssä:

Laji	Peltomatara	Rypsi	Rapsi	Kitupellava	Sinappi
Rypsi	x		x	x	x
Rapsi	x	x		x	x
Camelina l. kitupellava	x	x	x		

Nurmikasvien ja nurmipalkokasvien haitalliset rikkakasvit siemenviljelyssä:

Laji	Juola- vehnä	Nurmi- lauha	Pelto- saunio	Linnun- kaali	Jauhos- avikka	Pelto- - ukon- - nauri- s	Suola- heinä	Hierakat	Nurmi- lauha	Matar- at
Timotei	x	x	x		x	x	x	x	x	
Nurminata	x		x	x						
Ruokonata	x		x	x						
Raiheinät	x		x	x						
Alsikeapila	x		x		x			x		x

Puna-apila	x		x		x			x		x
------------	---	--	---	--	---	--	--	---	--	---

Nurmikasvien haitalliset viljelykasvit siemenviljelyssä

Laji	Timotei	Nurminata	Ruokonata	Raiheinät	Ruokohelpi	Kumina	Muut raiheinät	Apilat	Rypsi	Mesikät Mailaset
Timotei					x					
Nurminata			x			x				
Ruokonata	x	x		x		x				
Raiheinät		x	x			x	x			
Puna-apila								x	x	x
Alsikeapila								x	x	

8.8 Satovuosien määrä

Monivuotisilta nurmi- ja rehuksien siemenviljelyksiltä satoa voidaan korjata peräkkäisinä vuosina seuraavasti:

Laji	Peräkkäisten siemensatovuosien määrä
Puna-apila	3
Nurminata	4
Timotei, ruokohelpi, vuohenherne, valkomesikkä	5
Ruokonata	6
Kaikki muut monivuotiset nurmi- ja rehuksit	3

Peräkkäisten satovuosien määrä lasketaan siitä, kun ensimmäinen siemensato on korjattu. Jos esimerkiksi nurminataviljely perustetaan vuonna 2023, satovuodet ovat 2024-2028. Jos ensimmäistä siemensatoa ei korjatakaan perustamisvuoden jälkeen, vaan vasta vuonna 2025, satovuodet ovat 2025-2029. Jos ensimmäinen siemensato korjataan vuonna 2024 ja vuonna 2025 pidetään välivuosi, satovuodet ovat kuitenkin 2024-2028.

8.9 Muut lajit viljelyksellä

Viljelystarkastuksessa alaa voidaan hylätä, jos vaikeasti lajiteltavia muita lajeja esiintyy viljelyksellä runsaasti ja pakkaamo tai viljelijä ilmoittavat, etteivät pysty satoa käsittelemään sertifioidin vaatimusten edellyttämällä tavalla esim. lajittelemalla.

9 Lajikkeettoman kaupallisen siemenen tuottaminen

Lajikkeetonta kaupallista siementä (K) saa tuottaa mm. kuminasta, kitupellavasta l. ruistankiosta l. *Camelinasta*, mustasinapista, viljatattaresta, ruokohelvestä ja valkomesikästä.

Kantasiemenen, toisin sanoen siemenen, jolla siemenviljely perustetaan, täytyy olla sertifioitua (C) tai hyväksyttyä (K). Sukupolviketjun pituudelle ei ole kuitenkaan rajoituksia, vaan K-siemenluokasta voi tuottaa uuden K-sukupolven. Ennen siemenviljelyksen perustamista uuden viljelijän kannattaa olla yhteydessä Ruokavirastoon varmistaakseen kantasiemenen kelpoisuuden siementuotantoon.

Kun viljelijä tuottaa lajikkeetonta kaupallista siementä, edellä esitetyt siemenviljelyksiä koskevat hukkakaurasäädökset ovat voimassa.

Kaikki tilan viljelykset, joilla tuotetaan siemenviljeltävästä lajista tuleentunutta siemensatoa, on viljelystarkastettava. Siemenviljelyksen on oltava lajiltaan tunnistettavaa ja lajipuhdasta. Siemenviljelyksellä ei saa olla runsaasti haitallisia viljely- tai rikkakasveja tai haitallisia siemenen käyttöarvoa alentavia tauteja.

Eristysetäisyydelle tai esikasveille ei ole asetettu vaatimuksia säädöksissä. Esimerkiksi *Camelinan* tuotannossa on kuitenkin otettava huomioon se, että rypsin ja rapsin siemen on vaikea lajitella pois *Camelinan* siemenestä. *Camelinan* tuotannossa kannattaa ehdottomasti noudattaa viiden vuoden lajikiertoa myös tautivaaran takia niin, ettei *Camelinan* esikasveina ole ollut viiteen vuoteen muita ristikkaislajeja kuten rypsiä, rapsia tai kaalikasveja.

10 Viljelystarkastus

10.1 Viljelystarkastuksen pyytäminen

Viljelystarkastusilmoituksen tekee yleensä pakkaaja tai liike. Kaikki viljelykset, joilla halutaan tehtäväksi viljelystarkastus, tulee ilmoittaa Ruokavirastoon toukokuun 22. päivään mennessä. Ilmoituksia otetaan vastaan mahdollisuuksien mukaan toukokuun jälkeinkin, mutta tällöin peritään ylimääräinen viljelystarkastuspyynnön käsittelymaksu. Käsittelymaksu peritään 5.6 lähtien ja korotettu maksu peritään, jos pyyntö tehdään 31.7 jälkeen.

Viljelystarkastuspyyntö tehdään Ruokaviraston lähettämällä listalla. Ruokavirasto lähettää listapohjat edellisen vuoden viljelystarkastusten perusteella. Jos kyseessä on uusi tarkastuttaja, tarkastuttajan tulee olla asiasta yhteydessä Ruokavirastoon ennen 22.5.

10.2 Viljelijän valmistautuminen viljelystarkastukseen

Tarkastajalla on velvollisuus ottaa yhteyttä viljelijään hyvissä ajoin ennen viljelystarkastusta ja ilmoittaa omat yhteystietonsa. Varsinainen tarkastuspäivä voidaan sopia myöhemmin.

Viljelijän on otettava esille kaikki viljelystarkastuksessa tarvittavat paperit ja asiakirjat. Tällaisia papereita ovat:

- kantasiemenen vakuustodistukset kaikista käytetyistä kauppaeristä
- rahti-/kuormakirja tms. tosite, josta ilmenee tilalle toimitettu siemenmäärä
- lohkokirjanpito, josta tarkastaja voi selvittää esikasvit
- kuluvan vuoden lohkokirjanpito, josta selviää lajikkeen muu tuotanto sekä muut saman lajin lajikkeet tilalla

Viljelijän on otettava aikaimmalla yhteys viljelystarkastajaan, jos puinti lähestyy ja tarkastusta ei ole tehty. Jos viljelijä ei saa yhteyttä tarkastajaan, viljelijän on otettava yhteys Ruokavirastoon (yhteystiedot tämän asiakirjan lopussa). Viljelijä ei saa missään tapauksessa puida lohkoja ennen kuin viljelystarkastus on siemenviljelyksellä suoritettu loppuun saakka.

10.3 Viljelystarkastuksen pääperiaatteet

Viljelystarkastajan tärkein tehtävä on tarkastaa, että siemenviljelys täyttää siementuotannon edellytykset. Siemenviljelys tulee tarkastaa ainakin kerran kasvukauden aikana kukinnan jälkeen. Hybridiviljelys tarkastetaan useammin.

Viljelystarkastus suoritetaan sellaisessa kasvuston kehitysvaiheessa, että lajikeominaisuudet, mahdollinen hukkakaura on tullut röyhylle ja mahdolliset kasvitautit ovat vielä helposti havaittavissa. Viljelystarkastajan harkinnan mukaan voidaan suorittaa uusintatarkastus esimerkiksi sovittujen hoitotoimenpiteiden toteuttamiseksi.

Liikkeillä ja muilla viljelysopimuksia tekeillä on oikeus asettaa tiukempia viljelystä koskevia vaatimuksia sopimustuotannolle kuin tässä on mainittu, mutta ne eivät vaikuta Ruokaviraston hyväksyntään/hylkäykseen.

Viljelystarkastajan laatima tarkastuspöytäkirja on ehdotus viljelyksen hyväksymisestä tai hylkäämisestä. Ruokavirasto tekee lopullisen päätöksen viljelyksen hyväksymisestä tai hylkäämisestä.

10.4 Viljelystarkastuksen peruuttaminen

Jos ilmoitettua viljelystä ei myöhemmin halutakaan tarkastettavan, siitä on viipymättä ilmoitettava Ruokavirastoon. Tarkastuksen ilmoittajan on tällöin korvattava mahdollisesti jo aiheutuneet kustannukset Ruokavirastolle sekä mahdollinen tarkastajan tekemä tarpeeton matka.

10.5 Uusintatarkastus

Jos viljelijä tai viljelyksen tarkastuttaja on tyytymätön viljelystarkastajan tekemään viljelystarkastukseen, hänellä on oikeus saada toisen tarkastajan tekemä uusintatarkastus.

Uusintatarkastusta on pyydettävä Ruokavirastosta välittömästi ensimmäisen tarkastuksen jälkeen. Uusintatarkastuksen pyytäjä maksaa uusintatarkastuksesta aiheutuvat maksut. Myös viljelystarkastajan on ilmoitettava erimielisyys ja uuden tarkastuksen tarve välittömästi Ruokavirastoon.

10.6 Päätös tehdystä viljelystarkastuksesta

Ruokavirasto tekee päätöksen viljelyksen hyväksymisestä. Päätökseen vaikuttavat mm. viljelystarkastajan pöytäkirjassa tekemä ehdotus, viljelystarkastuspöytäkirjassa esitetyt asiat, kenttäkoetarkastuksen tulos ja tilan muissa mahdollisissa viljelystarkastuksissa esiin tulevat asiat. Päätös tehdystä viljelystarkastuksesta lähetetään siemenviljelyksen tarkastuttajalle ja viljelijälle.

Ruokaviraston viljelystarkastuspöytäkirjat käsitellään päätöksentekoa varten lajeittain ja lajikkeittain jaoteltuina. Tämän takia viljelijä saa yleensä päätökset eri päivinä ja jopa eri kuukausina.

11 Kenttäkoenäytteet

Kenttäkoetarkastus on Ruokaviraston koekentällä suoritettava lajikeaitoustarkastus. Kenttäkoetarkastus tehdään seuraaville siemenluokille:

vehnä, ohra, kaura, ruisvehnä	PB, B1, B2, B3, C1
ruis	PB, B1, B2, B3
herne, härkäpapu	PB, B, C1
rypsi, rapsi	PB, B
pellava	PB, B1, B2, B3, C1
nurmi- ja nurmipalkokasvit	PB, B
hamppu	PB, B

Jos siemenerästä on tullut näyte talven aikana Ruokavirastoon tarkastukseen sertifiointia varten, näyte menee kenttäkokeeseen siemenluokkansa perusteella ilman erillistä näytettä ja tilausta.

Ulkomaisista tuontieristä, joilla on kansainvälinen tarkastustodistus, tarvitaan joko ulkomailla tehty kenttäkoetodistus tai erillinen kenttänäyte Suomessa tehtävää tarkastusta varten. Jos ulkomaisesta tuontierästä tulee näyte ja sille tulee kenttäkoetodistus ulkomailta, Ruokavirastoon pitää ilmoittaa asiasta ennen kylvöaikaa tai muuten näyte menee koekentälle.

Kenttäkokeeseen menevien kevätkylvöisten erien näytteiden on oltava Ruokavirastossa huhtikuun puoliväliin mennessä ja syyskylvöisten erien näytteiden elokuun loppuun mennessä. Näiden päivämäärien jälkeen ei voida taata näytteen pääsyä saman vuoden kylvöihin mukaan.

12 Sertifiointi

Sertifiointilla tarkoitetaan sitä, että esiperussiemenen, perussiemenen tai sertifioidun siemenen kylvösiemenerä on tarkastettu virallisesti ja tarkastusten perusteella erä täyttää lajille, lajikkeelle ja siemenluokalle asetetut laatuvaatimukset. Lisäksi kylvösiemenen kauppaerän pakkauksiin on kiinnitetty viralliset vakuustodistukset ja kylvösiemen on pakattu pakkaamossa, jolla on voimassa oleva pakkauslupa ko. lajiryhmän pakkaamiseen.

12.1 Lajikeluettelo

Sertifioitavan lajikkeen tulee olla Suomen kansallisessa kasvilajikeluettelossa tai EU:n yhteisessä lajikeluettelossa. Jos lajike on ainoastaan EU:n yhteisessä lajikeluettelossa, lajikkeen edustajan on toimitettava 1.6. mennessä Ruokavirastoon lajikkeen lajikekuvaus. Lajikeluettelosta poistetun lajikkeen kylvösiemeneriä saa sertifioida vielä kahden luettelosta poistamista seuraavan vuoden aikana.

12.2 Tarkastusprosessi

Siemenviljelystarkastuksen jälkeen viljelijä pui sadon ja kuivaa sen. Tämän jälkeen viljelijä toimittaa sovittuna ajankohtana sadon pakkaamolle. Pakkaamolla, joka kunnostaa ja pakkaa siementavaran, on oltava voimassa oleva pakkauslupa ko. lajiryhmän pakkaamiseen. Pakkaamo lajittelee ja mahdollisesti peittää siemensadon.

Kunnostuksen jälkeen sadosta muodostetaan yksi tai useampi kauppaerä, jolle on määritelty siemensäädöksissä lajikohtaisesti maksimierätkoko (esim. viljoilla 30 000 kg +5 %, nurmikasveilla 10 000 kg +5 %). Tämän jälkeen pakkaamo pyytää tehtävään valtuutetun näytteenottajan ottamaan erästä virallisen näytteen, joka lähetetään Ruokavirastoon tutkittavaksi. Näytteestä tehdään ko. lajille, siemenluokalle ja lajikkeelle määrätyt tutkimukset.

Erä sertifioidaan, jos erä täyttää asetuksessa annetut laatuvaatimukset. Sertifioinnin merkiksi erälle painetaan vakuuslipukkeet, jotka kiinnitetään ko. kauppaerän jokaiseen pakkaukseen. Erän tarkastuttajalle ja viljelijälle lähetetään sertifioinnista päätös ja tutkimustodistus.

Jos erä hylätään esimerkiksi puhtauden takia, pakkaamo voi lajitella erän uudelleen. Lajittelun jälkeen valtuutettu näytteenottaja ottaa erästä uuden näytteen, josta tehdään kaikki analyysit uudelleen. Jos uusintanäyte täyttää vaatimukset, erä sertifioidaan.

Jos pakkaamo ostaa toiselta pakkaamolta sertifioidun kauppaerän ja pakkaa sen uudelleen, niin erästä on tehtävä uudelleenpakkaamisilmoitus siemenyksikköön. Samoin jos uudelleenpakataan ulkomailta tuotua kauppaerää, siitä on tehtävä uudelleenpakkaamisilmoitus.

Erää ei saa markkinoida ennen kuin se on sertifioitu. Poikkeuksena tästä on ennakkovakuuskäytäntö, ks. kohta 12.4.

12.3 Vakuustodistukset

Vakuustodistukset painetaan siemenerälle sen jälkeen, kun kylvösiemenerä on sertifioitu. Vakuustodistukset painaa joko Ruokavirasto tai pakkaamo, jolla on Ruokaviraston lupa painaa vakuuksia.

Kaikissa markkinoilla olevissa kylvösiemenerien pakkauksissa on oltava kiinnitettynä vakuustodistus.

Vakuustodistuksen väri kertoo kylvösiemenen siemenluokan. Vakuustodistuksen kuvat löytyvät liitteestä 2.

12.4 Ennakkovakuudet

Erä voidaan markkinoida viljelijälle ennakkovakuustodistuksella. Tämä tarkoittaa sitä, että erä markkinoidaan viljelijälle, vaikka virallista itävyytystä ei ole vielä käytettävissä. Tällöin erän pakkaaja ilmoittaa ennakkoitävyyden vakuustodistuksessa. Ennakkovakuudella markkinoidusta erästä Ruokavirasto analysoi puhtauden, kosteuden, tuhannen siemenen painon ja mahdolliset taudit ennen kuin erää voidaan markkinoida. Erän lopullinen itävyytystulos löytyy Ruokaviraston kotisivuilta. Jos erä ei täytä itävyydelle asetettua laatuvaatimusta, ostajan tulee ottaa yhteys erän pakkaajaan tai Ruokavirastoon.

13 Pakkauslupa

Kylvösiemenen pakkaamista harjoittavan liikkeen, yksityisen viljelijän tai henkilön on haettava toiminnalleen lupa Ruokavirastosta. Vain luvan saaneet pakkaamot saavat valmistaa ja tarkastuttaa sertifioitavia ja hyväksytyjä siemeneriä ja ainoastaan sertifioituja ja hyväksytyjä eriä saa markkinoida kylvösiemeneksi. Pakkausluvasta ja sen edellytyksistä ja luvan hakemisesta on enemmän Siemenpakkaamo-ohjeessa 2528/04.00.00.01/2021.

14 Markkinavalvonta

Siemenkaupan markkinavalvonta valvoo markkinoilla olevaa siementavaraa. Siemenlain (600/2019) mukaan kylvösiemeneksi saa markkinoida vain sertifioitua eli virallisesti tarkastettua siementä. Markkinoinniksi luetaan myös tilojen välinen kylvösiemenkauppa, joten virallisesti tarkastamattoman kylvösiemeneksi tarkoitetun siemenen myynti tilalta toiselle on kiellettyä. Siemenkauppain säädökset koskevat sekä tavanomaista tuotantoa että luomutuotantoa.

Markkinoinnilla tarkoitetaan kylvösiemenen myymistä tai luovuttamista korvausta vastaan, varastointia myyntitarkoituksessa, myyntiin tarjoamista, toimittamista vastikkeetta hyödyntämistarkoituksessa sekä siemenen asettamista saataville maksua vastaan tai ilmaiseksi EU:n alueella tapahtuvaa jakelua tai käyttöä varten.

Sertifioimattomana voidaan markkinoida kylvösiementen raakaeriä, jotka toimitetaan kunnostustoimintaa ja pakkaamista varten.

14.1 Markkinavalvonnan käytännön toteuttaminen

Siemenkaupan markkinavalvonnan valvontaviranomaisena toimii Ruokavirasto, joka käyttää apunaan ELY-keskuksia, kuntien maaseutuelinkeinoviranomaisia ja tullia.

Ruokavirasto pitää valvontaa varten valtakunnallista rekisteriä pakkausluvan saaneista kylvösiemenpakkaamoista sekä ilmoitusvelvollisista markkinointia harjoittavista elinkeinonharjoittajista.

Kylvösiemenen myyntipaikoilla tarkastetaan, että myynnissä oleva siementavara täyttää siemenkauppalaan vaatimukset ja pakkaukset on varustettu voimassa olevilla vakuustodistuksilla tai toimittajan vakuuksilla. Siemenpakkaamoissa valvotaan myyntipakattujen kylvösiemenerien laatua ja pakkaamoiden kirjanpitoa sen varmistamiseksi, että myyntimäärät vastaavat tarkastettuja määriä. Lisäksi Ruokavirasto valvoo yhdessä tullilaitoksen kanssa Euroopan yhteisön tullialueelle tuotavat kylvösiemenerät. Valvontatarkastuksista laaditaan valvontapöytäkirja.

Ruokavirasto julkaisee vuosittain valvonnan tulokset vuosiraporttina. Raportissa julkaistaan mm. valvontänäytteiden tulokset, tiedot sertifioidun siemenen myyjistä sekä tiedot ilman pakkauslupaa toimivista pakkaamoista.

14.2 Vahingonkorvaukset

Viljelijöillä on siemenlain (600/2019) 16 § ankan vastuun periaatteen perusteella oikeus saada vahingonkorvausta kylvösiemenen kunnostajalta, pakkaajalta tai maahantuojalta vahingosta, joka aiheutuu siitä, että kylvösiemen ei ole annettujen tietojen mukaista taikka että siinä on muu virhe.

Siemenen ostaja voi pyytää ostamalleen siemenelle Ruokavirastosta reklamaatiotarkastusta, jos hän epäilee ostamansa tuotteen laatua.

Näytteet tulee mahdollisuuksien mukaan ottaa suljetusta pakkauksesta. Lausuntoon tarvittavia tietoja ovat mm. pakkaustapa (suursäkki, pikkusäkki, irtotavara), onko pakkaus suljettu sekä miten ja milloin kauppaerä on toimitettu viljelijälle. Näyte toimitetaan Ruokaviraston siemenlaboratorioon tarkastukseen. Tarkastuksen pyytäjä maksaa syntyneet kustannukset.

Laatuvirheistä, jotka havaitaan vasta kasvukauden aikana, täytyy tehdä valitus kohtuullisen ajan kuluessa tapauksen havaitsemisesta. Myös näissä tapauksissa pitää hankkia puolueeton lausunto tilanteesta.

15 Määritelmät

- 1) siementuotantotilalla tarkoitetaan siementuotantoa harjoittavaa yhden tai useamman tilan muodostamaa maataloudellista kokonaisuutta, jota hoidetaan samasta talouskeskuksesta;
- 2) hukkakaurarekisterillä maaseutuelinkeinoviranomaisen valvontaa varten pitämää rekisteriä alueista, joilla on esiintynyt hukkakauraa;
- 3) siemenviljelyksellä viljelystä (kasvustoa), jolla siemeneksi tarkoitettu siemenerä tuotetaan; siemenviljely voi sijaita yhdessä tai useammassa kasvulohkossa;

- 4) hukkakauralla Avena fatuan, Avena ludovicinan ja Avena sterilisin siementä tai kasviyksilöä taikka sen osaa;
- 5) peruslohkolla viljelijän viljelemää ja hänen hallinnassaan olevaa maantieteellisesti yhtenäistä viljelyaluetta ja muuta aluetta, jota rajoittaa kunnan raja, omistusoikeuden raja, tuki- tai sopimusalueen raja, vesistö, piiri- tai valtaoja, tie, metsä tai muu vastaava raja;
- 6) kasvulohkolla yhteen peruslohkoon kuuluvaa yhtenäistä maa-alaa, jossa kasvatetaan yhtä kasvilajia tiettyä tarkoitusta varten;
- 7) tarkkailulohkolla kasvulohkoa, jolla on tavattu hukkakauraa ja joka on merkitty hukkakaurarekisteriin.

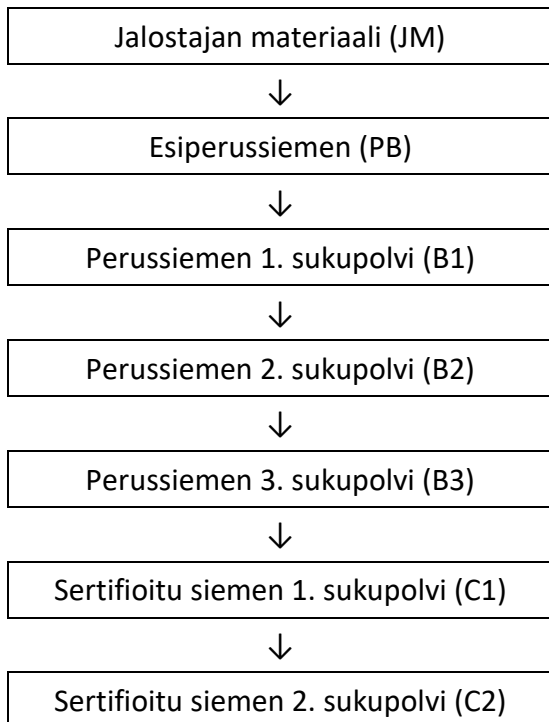
Ohjeen käyttöönotto 4.4.2023

Ritva Vallivaara-Pasto
jaostopäällikkö

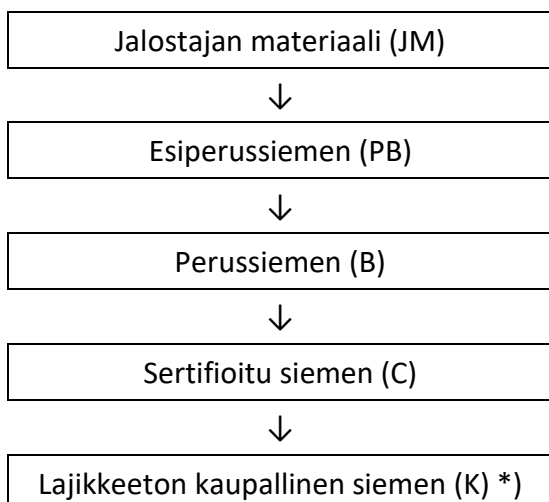
Toni Valo
erityisasiantuntija

Liite 1. SIEMENSUKUPOLVET

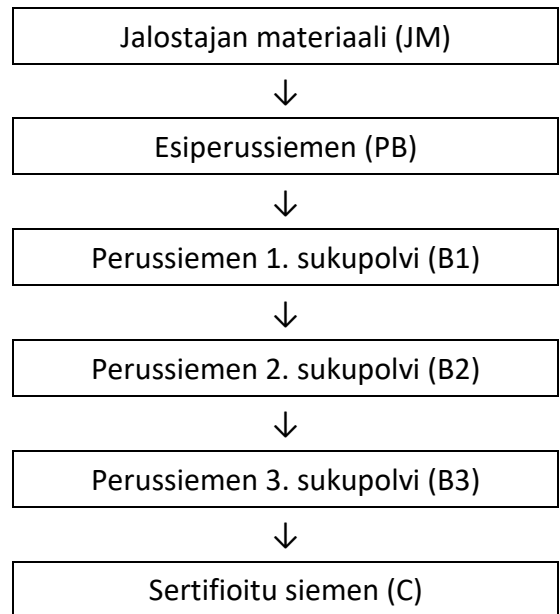
Kaura, ohra, ruisvehnä ja vehnä

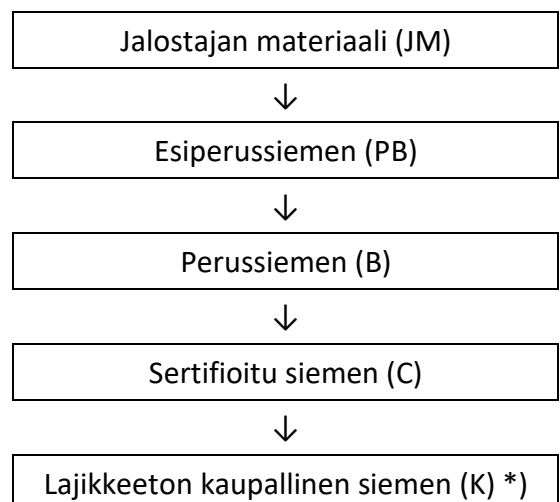
Nurmi- ja nurmipalkokasvit

Ruis

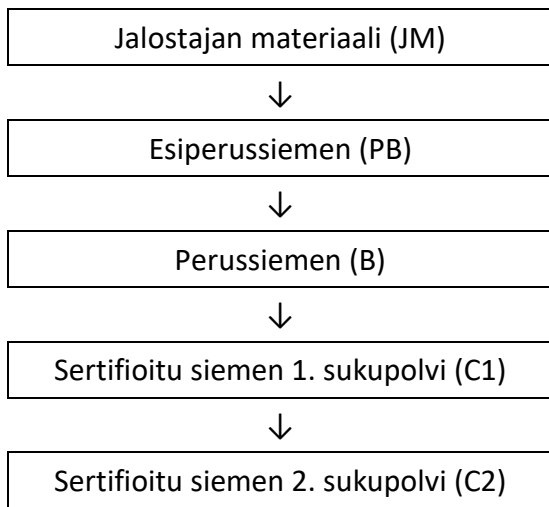
Auringonkukka, hamppu (kaksikotiset lajikkeet), rapsi, rypsi ja sinapit

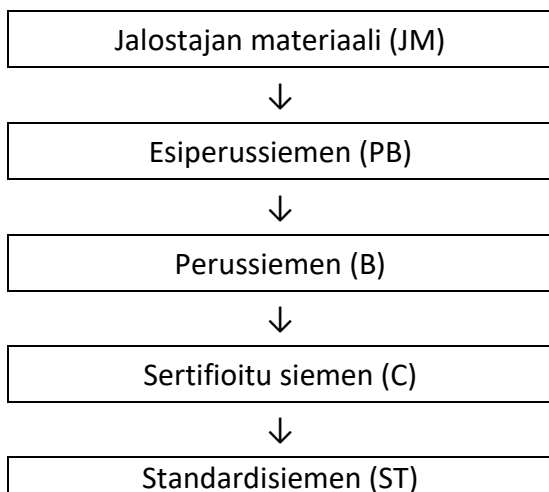
*) Koskee vain kitupellavaa (*Camelina*), kuminaa, kylänurmikkaa, mustasinappia, nätkintä, pohjannurmikkaa, puistonurmikkaa, rehukattaraa, ruokohelpeä, tunturinurmikkaa, unkarinvirnaa,

valkomesikkää ja viljatarta.

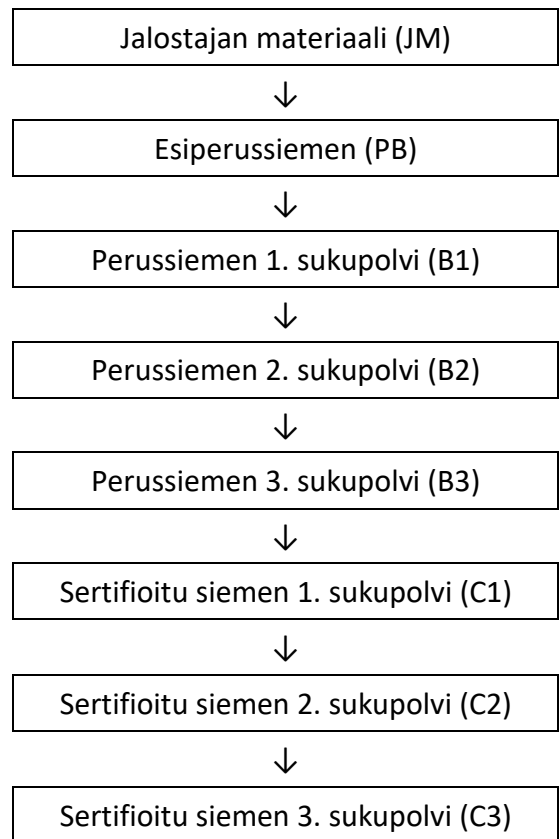
Herne, härkäpapu, lupiini ja sinimailanen

Vihanneskasvit

Pellava

RUOKAVIRASTO SUOMI
VAKUUSTODISTUS
PB, ESIPERUSSIEMEN
REPEKKA-OHRA
Hordeum vulgare

KAUPPAERÄ **FI1000-2112**

NÄYTE OTETTU 08/2021
PAKKAUKSEN NETTOPAINO 600 kg
TUOTANTOMAA SUOMI

Laatutiedot: <https://avointieto.ruokavirasto.fi/#/kasvi/siementen-ennakkovakuudet>

KÄSITELTY: CELEST TRIO

ITÄVYYS PEITATTUNA (%) 92
1000 SP (g) 43,9

PAAVO PAKKAAJA LOIMAA 346

Euroopan yhteisön määräysten mukaan sertifioitu kylvösiemen

RUOKAVIRASTO SUOMI
VAKUUSTODISTUS
PERUSSIEMEN
2. SUKUPOLVI
NIKLAS-KAURA
Avena sativa

KAUPPAERÄ **FI1000-2103**

NÄYTE OTETTU 09/2021
PAKKAUKSEN NETTOPAINO 600 kg
TUOTANTOMAA SUOMI

Laatutiedot: <https://avointieto.ruokavirasto.fi/#/kasvi/siementen-ennakkovakuudet>

Celest Trio koepeittaustulos 98 %

ITÄVYYS (%) 99
1000 SP (g) 40,3

PAAVO PAKKAAJA LOIMAA 1546

Euroopan yhteisön määräysten mukaan sertifioitu kylvösiemen

RUOKAVIRASTO SUOMI
VAKUUSTODISTUS
SERTIFIOITU SIEMEN
1. SUKUPOLVI
VERTTI-OHRA
Hordeum vulgare

KAUPPAERÄ **FI1000-2116**

NÄYTE OTETTU 09/2021
 PAKKAUKSEN NETTOPAINO 500 kg
 TUOTANTOMAA SUOMI

Laatutiedot: <https://avointieto.ruokavirasto.fi/#!/kasvi/siementen-ennakkovakuudet>

LENTONOKI: PEITTAUSSUOSITUS

ITÄVYYS (%) 92
 1000 SP (g) 44,3

PAAVO PAKKAAJA LOIMAA 686

Euroopan yhteisön määräysten mukaan sertifioitu kylvösiemen

RUOKAVIRASTO SUOMI
VAKUUSTODISTUS
SERTIFIOITU SIEMEN
2. SUKUPOLVI
HELMI-VEHNÄ
Triticum aestivum

KAUPPAERÄ **FI1000-2122**

NÄYTE OTETTU 08/2021
 PAKKAUKSEN NETTOPAINO 40 kg
 TUOTANTOMAA SUOMI

Laatutiedot: <https://avointieto.ruokavirasto.fi/#!/kasvi/siementen-ennakkovakuudet>

ITÄVYYS (%) 90
 1000 SP (g) 39,6

PAAVO PAKKAAJA LOIMAA 220

Euroopan yhteisön määräysten mukaan sertifioitu kylvösiemen

RUOKAVIRASTO SUOMI
VAKUUSTODISTUS
SERTIFIOITU SIEMEN
PERUSSIEMEN
MATILDA-HERNE
Pisum sativum

KAUPPAERÄ **FI1000-2134**

NÄYTE OTETTU 09/2021
 PAKKAUKSEN NETTOPAINO 25 kg
 TUOTANTOMAA SUOMI

Laatutiedot: <https://avointieto.ruokavirasto.fi/#!/kasvi/siementen-ennakkovakuudet>

ITÄVYYS (%) 90
 1000 SP (g) 301,1

PAAVO PAKKAAJA LOIMAA 506

Euroopan yhteisön määräysten mukaan sertifioitu kylvösiemen

RUOKAVIRASTO SUOMI
VAKUUSTODISTUS
SERTIFIOITU SIEMEN
NUUTTI-TIMOTEI
Phleum pratense

KAUPPAERÄ **FI1000-2140**

NÄYTE OTETTU 09/2021
 PAKKAUKSEN NETTOPAINO 20 kg
 TUOTANTOMAA SUOMI

Laatutiedot: <https://avointieto.ruokavirasto.fi/#!/kasvi/siementen-ennakkovakuudet>

ITÄVYYS (%) 92

PAAVO PAKKAAJA LOIMAA 916

Euroopan yhteisön määräysten mukaan sertifioitu kylvösiemen

Kasvipassi/
Plant Passport

RUOKAVIRASTO SUOMI
VAKUUSTODISTUS
SERTIFIOITU SIEMEN
SYNTHIA-RYPSI

Brassica rapa ssp.oleifera

KAUPPAERÄ **FI1000-2155**

NÄYTE OTETTU 10/2021
PAKKAUKSEN NETTOPAINO 20 kg
TUOTANTOMAA SUOMI

Laatutiedot: <https://avointieto.ruokavirasto.fi/#/kasvi/siementen-ennakkovakuudet>

KÄSITELTY: BUTEO START FS 480

ITÄVYYS PEITATTUNA (%) 90

PAAVO PAKKAAJA LOIMAA 1084

EU:n säännöt ja vaatimukset

RUOKAVIRASTO SUOMI
VAKUUSTODISTUS
Lajikkeeton kaupallinen siemen
KUMINA (mauste)
Carum carvi

KAUPPAERÄ **FI1000-2160**

NÄYTE OTETTU 09/2021
PAKKAUKSEN NETTOPAINO 25 kg
TUOTANTOALUE LOIMAA

Laatutiedot: <https://avointieto.ruokavirasto.fi/#/kasvi/siementen-ennakkovakuudet>

ITÄVYYS (%) 91

PAAVO PAKKAAJA LOIMAA 2962

Euroopan yhteisön määräysten mukaan tarkastettu siemen

RUOKAVIRASTO SUOMI
VAKUUSTODISTUS
SERTIFIOITU SIEMEN
REETTA-RUIS

Secale cereale

Luonnonmukainen siemen
Valvontaviranomainen FI-EKO-201

KAUPPAERÄ **FI1000-2270**

NÄYTE OTETTU 12/2022
PAKKAUKSEN NETTOPAINO 600 kg
TUOTANTOMAA SUOMI

Laatutiedot: <https://avointieto.ruokavirasto.fi/#/kasvi/siementen-ennakkovakuudet>

ITÄVYYS (%) 93
1000 SP (g) 24,6

PAAVO PAKKAAJA LOIMAA 812

Euroopan yhteisön määräysten mukaan sertifioitu kylvösiemen

RUOKAVIRASTO SUOMI
ENNAKKOVAKUUS
SERTIFIOITU SIEMEN
2. SUKUPOLVI
ULJAS-OHRA
Hordeum vulgare

KAUPPAERÄ **FI1000-2110**

NÄYTE OTETTU 08/2021
PAKKAUKSEN NETTOPAINO 40 kg
TUOTANTOMAA SUOMI

Laatutiedot: <https://avointieto.ruokavirasto.fi/#/kasvi/siementen-ennakkovakuudet>

KÄSITELTY: CELEST TRIO

ENNAKKOITÄVYYS PEITATTUNA (%) 95
1000 SP (g) 43,7

PAAVO PAKKAAJA LOIMAA 156

Euroopan yhteisön määräysten mukaan sertifioitu kylvösiemen

 Kasvipassi/
Plant Passport

RUOKAVIRASTO SUOMI

**VAKUUSTODISTUS
STANDARDISIEMEN**

ONWARD-SILPOYDINHERNE
Pisum sativum

KAUPPAERÄ **FI1000-210**

NÄYTE OTETTU 10/2021
PAKKAUKSEN NETTOPAINO 25 kg
TUOTANTOMAA UUSI-SEELANTI

Laatutiedot: <https://avointieto.ruokavirasto.fi/#/kasvi/siementen-ennakkovakuudet>

ITÄVYYS (%) 96

PAAVO PAKKAAJA
LOIMAA 3056

Euroopan yhteisön määräysten mukaan hyväksytty kylvösiemen

RUOKAVIRASTO SUOMI
LOPULLISESTI SERTIFIOIMATON
KYLVÖSIEMEN

**SERTIFIOITU SIEMEN
2. SUKUPOLVI
TAIKA-KAURA**
Avena sativa

KAUPPAERÄ **FI1000-2101**

PAKKAUKSEN NETTOPAINO 600 kg

PAAVO PAKKAAJA
LOIMAA 1206

RUOKAVIRASTO SUOMI
VAKUUSTODISTUS

ANTIN SÄILÖREHUNURMI

KAUPPAERÄ **FI1000-2170**

	Sekoitus- suhde %	Itävyys %
TAMMISTO II-TIMOTEI	60	88
VALTTERI-NURMINATA	25	95
TENHO-TIMOTEI	15	91
-----	-	-
-----	-	-

PAKKAUS SULJETTU (kk/vuosi) 09/2021
PAKKAUKSEN NETTOPAINO 20 kg

PAAVO PAKKAAJA
LOIMAA 1763

RUOKAVIRASTO SUOMI
VAKUUSTODISTUS

PIHANURMIKKO

KAUPPAERÄ **FI1000-2172**

	Sekoitus- suhde %	Itävyys %
BARUSTIC-PUNANATA	60	89
EVORA-NIITTYNURMIKKA	30	88
RIIKKA-ENGLANNINRAIHEINÄ	10	90
-----	-	-
-----	-	-
-----	-	-

PAKKAUS SULJETTU (kk/vuosi) 10/2021
PAKKAUKSEN NETTOPAINO 1 kg

PAAVO PAKKAAJA
LOIMAA 2251

Ruokaviraston vakuustodistuksen koko on 110 x 70 mm.
Seosvakuus 110 x 95 tai 110 x 70 mm.
Pakkaajan sinettitarra on aina siemenluokan vakuustodistuksen värinen.